

SEVİYE BELİRLEME SINAVININ İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SPOR YAPMA ALIŞKANLIĞI ÜZERİNE ETKİSİ

The Effect of Proficiency Test on Sporting Habits of Primary School Students

Hasan SÖZEN

Öğr. Gör. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Beden
Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Samsun.
hsozen@omu.edu.tr

Erol DOĞAN

Öğr. Gör. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Beden
Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Samsun.
eroldogan66@hotmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı; mevcut eğitim sisteminde önemli bir yere sahip olan Seviye Belirleme Sınavının (SBS) ilköğretim öğrencilerinin spor yapma alışkanlığı üzerine olan etkisini belirlemektir.

Araştırma, Samsun il ve çevre ilçelerinde öğrenim gören 750 ilköğretim öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere SBS sınavına hazırlanma döneminde spor yapma alışkanlıklarını ve beden eğitimi dersine bakış açılarını belirlemek amacıyla anket uygulanmıştır. Anketten elde edilen veriler frekans ve yüzdelerle açıklanmış ve yorumlanmıştır.

Sonuç olarak; SBS sınavına hazırlanan ilköğretim çağı çocuklarının, profesyonel yardım alarak spor yapmak istedikleri fakat sınava hazırlanma döneminde okul eğitimi dışında SBS'ye yönelik eğitim aldıkları görülmektedir. Bu da gelişim çağındaki ilköğretim öğrencilerinin spordan uzaklaşmalarına ve daha sedanter bir yaşam sürmelerine neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Seviye Belirleme Sınavı, Beden Eğitimi ve Spor.

Abstract

The aim of this study is to determine the effect of proficiency test (SBS), which has an important place in current educational system, on sporting habits of primary school students.

The research was applied to 750 primary school students in Samsun and surrounding cities. A survey was applied to the students in order to determine their views about physical education and sporting habits during the preparation period of SBS. The data obtained from survey was interpreted and explained by frequencies and percentages.

In conclusion, it has been observed that primary school students preparing for SBS exam wanted to make sports by getting professional assistance but during the period of preparing for the exam, they received some courses for SBS apart from the courses at school. And this causes the primary school students in development age to move away from sports and lead a more sedentary life. This also causes many health and social problems in adulthood.

Keyword: Proficiency test, Physical Education and Sports.

GİRİŞ

Eğitim insanları sadece zihni yönden değil aynı zamanda bedeni yönde yetiştirmeyi temel ilkelerinden biri olarak saymaktadır. Bedensel ve ruhsal yönden sağlıklı olan bireyler toplumun kalkınmasında önemli rol oynamaktadırlar (Petray, 1989). Ayrıca eğitimin amacı; kişilerin gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkarmasına yardımcı olmak ve bireyleri fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönleriyle bir bütün olarak yetiştirmektir (Aracı, 1999). Eğitimin önemleri incelendiğinde sadece bireylerin mental düzeylerinde eğitimi değil aynı zamanda bireyin fiziksel eğitime de ihtiyacı olduğu bir gerçektir (Öztürk, 1998). Eğitimin önemli görevlerinden biride okullarda beden eğitimi ve sporun yaygınlaştırılması ve öğrencilerin spora aktif katılımını teşvik etmektir. İlköğretim çağındaki çocuklara uygulanan beden eğitimi ve spor etkinlikleri onların motor becerilerini ve yeteneklerini geliştirmek, olumlu davranışlar kazanmalarını sağlamak, sporu sağlıklı olabilmenin bir yolu olarak görmelerine yardımcı olmak ve yüksek seviyede fiziksel aktivite olanağı sağlamaktır. (Yenal ve ark., 1999). Okul eğitimi bir ülkenin sağlıklı bireyler yetiştirmesinde en önemli göreve sahiptir. Çünkü çocuklara en kolay ulaşılabilen ve etkilenebilen tek alan okullardır. Doğal olarak çocukların beslenme ve egzersiz alışkanlıklarının iyileştirilmesinde de önemli bir yere sahiptir (Bandura, 2004). Toplumun oluşturacak bireylerin iyi alışkanlıklar edinmeleri ve toplumlar arası sağlıklı ilişkilerin kurulmasında çocukluk döneminde yapılan sportif faaliyetlerin büyük önemi vardır (Kotan ve ark., 2009). Sağlıklı ve fiziksel olarak daha aktif olan öğrenciler akademik olarak daha başarılı ve motivasyon düzeyleri daha yüksek olmaktadır. Bu nedenle; çocukların ergenlik çağında yaptıkları fiziksel aktivite onların duygusal ve sosyal gelişimlerini olumlu yönde arttırmaktadır (COPEC, 2004). Bu dönemde fiziksel aktivitenin azlığı, bireylerin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Ergenlik dönemi ile birlikte bireyde oluşan kilo artışı fiziksel aktivite ile sınırlandırılmazsa obezite kaçınılmazdır (DiLorenzo ve ark., 1998; Malina, 2001). Bu da yetişkinlikte kendini gösteren bir çok sağlık ve sosyal sorunlara sebep olmaktadır (Bouchard ve ark., 1994; Ağbuğa ve ark., 2007).

Mevcut eğitim sisteminin SBS ve Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) na yönelik düzenlenmesi öğrencilerin motivasyonlarının ve ilgilerinin bu iki sınav üzerinde yoğunlaşmalarını gerektirmektedir. Dolayısıyla çocukların sosyalleşmesi, duyuşsal gelişiminin ve yaratıcılığının artması ile beden zihin işbirliğinin sağlanmasında çok önemli bir yeri olan fiziksel aktivitenin önemini düşürmektedir (Çam, 1999). Beden eğitimi ve spor etkinlikleri sınavlara hazırlanma döneminde öğrencinin kaygısını azaltmada, öğrenme

etkinliğinin artmasında, daha bağımsız ve daha iyi sosyal becerilere sahip olmalarında önemli bir yere sahiptir (Baily 1976; Sunay, 1995; Bozkurt, 2003).

Bu çalışmanın amacı; mevcut eğitiminde büyük bir öneme sahip olan SBS sınavının ilköğretim öğrencilerinin spor yapma alışkanlığı üzerine etkisini belirlemektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmanın evrenini, Samsun il ve ilçelerinde öğrenim gören 750 (341 kız, 409 erkek) ilköğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 268'i 6. 194'ü 7. ve 288'i 8. sınıf öğrencisidir. Bilgiler anket yolu ile toplanmıştır.

Konunun uzmanlarına danışılarak hazırlanan anket 10 sorudan oluşmaktadır. Anketler katılımcılara uygulanmadan önce 50 öğrenci üzerinde pilot bir uygulama yapılmış ve gerekli düzeltmelerden sonra katılımcılara sunulmuştur.

Araştırmanın istatistiksel değerlendirmesinde SPSS programı kullanılarak verilerin uygun dağılımda olduğu belirlendikten sonra frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine bakılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p=0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1: Araştırma Grubunun Kişisel Özellikleri

DEĞİŞKEN	DÜZEY	f	%
CİNSİYET	Erkek	409	54,5
	Kız	341	45,5
	Toplam	750	100
SINIF	6.	268	35,7
	7.	194	25,9
	8.	288	38,4
	Toplam	750	100

Tablo 2: Okul Dışında Spor Yapma Durumu

Okul Dışında Spor Yapmak	f	%
Evet	489	65,2
Hayır	261	34,8
Toplam	750	100

Tablo 3: Bir Kulüpte Lisanslı Olarak Spor Yapma Durumu

Bir Kulüpte Lisanslı Olarak Spor Yapmak	f	%
Evet	162	21,6
Hayır	588	78,4
Toplam	750	100

Tablo 4: Bir Spor Kulübünde Spor Yapmak İsteği Durumu

Spor Kulübünde Spor Yapmak İsteği	F	%
Evet	625	83,3
Hayır	125	16,7
Toplam	750	100

Tablo 5: Okul Eğitimi Dışında SBS'ye Yönelik Eğitim Alma Durumu

Okul Eğitimi Dışında SBS'ye Yönelik Eğitim Almak	f	%
Evet	471	62,8
Hayır	279	37,2
Toplam	750	100

Tablo 6: SBS'ye Hazırlanma Döneminde Beden Eğitimi Dersinin ve Spor Yapmanın Zaman Kaybı Olduğunu Düşünme Durumu

SBS'ye Hazırlanma Döneminde Beden Eğitimi Dersinin ve Spor Yapmanın Zaman Kaybı Olduğunu Düşünme	f	%
Evet	64	8,5
Hayır	686	91,5
Toplam	750	100

Tablo 7: Beden Eğitimi Dersine Ayrılan Haftalık Saatin Yetersiz Olduğunu Düşünme Durumu

Beden Eğitimi Dersine Ayrılan Haftalık Saatin Yetersiz Olduğunu Düşünme	f	%
Evet	459	61,2
Hayır	291	38,8
Toplam	750	100

Tablo 8: SBS Sınavına Hazırlanma Döneminde Beden Eğitimi Dersi Yerine Başka Bir Ders Almanın Başarı Arttıracığını Düşünme Durumu

SBS'ye Hazırlanma Döneminde Beden Eğitimi Dersi Yerine Başka Bir Ders Almanın Başarı Arttıracığını Düşünme	f	%
Evet	215	28,7
Hayır	535	71,3
Toplam	750	100

Tablo 9: Spor Yapmak İsteyip de Sizi Engelleyen Nedenlerin Durumu

Spor Yapmak İsteyip de Sizi Engelleyen Nedenler	f	%
SBS'ye hazırlanıyorum	399	53,2
Ailem izin vermiyor	72	9,6
Spor yapacak yeterli tesis ve oyun alanları yok	198	26,4
Kendimi fiziki olarak yetersiz buluyorum	81	10,8
Toplam	750	100

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmaya katılan öğrencilerin %65,2 lik bir kısmının okulda verilen beden eğitimi dersi dışında herhangi bir spor aktivitesine katıldıkları görülmektedir (Tablo 2). Birleşik Devletler Sağlık ve İnsan Kuruluşunun yayınlamış olduğu bir raporda; Amerika'da yaşayan aynı yaş grubu çocukların %60'ının herhangi bir spor aktivitesine katılmadıkları belirtilmiştir (U.S.Department of Health and Human Services, 1996). Bu bağlamda ülkemizde yaşayan ilköğretim çağı çocuklarının bu ülkeye göre fiziksel olarak daha aktif oldukları görülmektedir. Yinede daha fazla oranda bu yaş grubu çocuklarının fiziksel olarak aktif olmaları, onların yetişkinlikte karşılaşabilecekleri sağlık ve sosyal sorunlardan uzaklaşmaları için önerilmekte ve teşvik edilmektedir. Araştırmaya katılan çocukların %78,4'ü herhangi bir spor kulübünde lisanslı olarak spor yapmamaktadır (Tablo 3). Bu sonuca göre ülkemizde planlı, programlı ve uzman yardımı ile yapılan fiziksel aktivitenin azlığı görülmektedir. Lindquist ve arkadaşlarına göre; çocuklar egzersiz ile okul içinde, okul dışında ve spor kulüplerinde profesyonel yardımlı olarak üç şekilde karşılaşmaktadır. Profesyonel yardım alarak spora başlayan çocukların ise spora devamlılığı daha yüksektir (Lindquist ve ark., 1999). Spor kulüpleri çocukların daha bilinçli spor yapmalarında önemli bir rol oynamaktadır. Bilinçli yapılan fiziksel aktivite ile sağlayacağı sağlık ve sosyal faydaları arttırmak mümkündür. Öğrencilerin %62,8'i okul eğitimleri dışında SBS'ye yönelik eğitim almakta (Tablo 5) ve öğrencilerin %83,3 gibi yüksek bir bölümü herhangi bir spor kulübünde spor

yapmak istemektedir (Tablo 4). Bu sonuçlara göre araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin spor yapma isteklerinin yüksek olduğunu görülmektedir. SBS'ye hazırlanma döneminde beden eğitimi dersinin ve spor yapmanın zaman kaybı olduğunu düşünenlerin oranı ise %8,5 gibi düşük bir orandadır (Tablo 6). Beden eğitimi dersine ayrılan haftalık saatin yetersiz olduğunu düşünenlerin oranı 61,2'dir (Tablo 7). Dalkıran ve Tuncel'in ortaöğretim son sınıfları (11. sınıf) üzerinde yapmış oldukları bir çalışmada bu oran %41 dir (Dalkıran ve Tuncel, 2007). Bizim çalışmamızla olan farklılığın, ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin hazırladıkları ÖSS sınav kaygısının daha fazla olması şeklinde açıklanabilir. SBS'ye hazırlanma döneminde beden eğitimi dersi yerine başka bir ders almanın başarı arttıracığını düşünme oranı %28,7 dir (Tablo 8). Spor yapmak isteyip de sizi engelleyen nedenler sorusuna öğrencilerin %53,2'si SBS'ye hazırlanıyorum, %26,4'ü spor yapacak yeterli tesis ve oyun alanları yok, % 10,8'i kendimi fiziki olarak yetersiz buluyorum ve %9,6'sı ise ailem izin vermiyor şeklinde cevaplamışlardır. Bu sonuca göre ilköğretimin 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrencilerin daha iyi bir ortaöğretim eğitimi almak amacıyla girdikleri SBS sınavı onları daha sedanter olarak yaşamaya zorlamaktadır ve öğrencilerin profesyonel yardım alarak egzersiz yapmalarını engellemektedir. Bu da gelişim çağında ki bu çocukların inaktif yaşamla beraber hem bedensel hem de sosyal açıdan bazı problemler ile karşı karşıya kalabilecekleri sonucu ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- AĞBUĞA, B., KONUKMAN, F., YILMAZ, İ., KÖKLÜ, Y., ALEMDAROĞLU. (2007). 8-12 yaş arası çocukların aerobik kapasiteleri ile beden kitle indeksleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 18 (3), 137-146.
- ARACI, H. (1999). Okullarda Beden Eğitimi, Bağırhan Yayinevi, Ankara.
- BANDURA, A. (2004). Health promotion by social cognitive means. Health Education & Behavior, 31(2): 143-164.
- BOUCHARD, C., SHEPHARD, R.J., STEPHENS, T. (1994). Physical activity, fitness and health. Campaign Human Kinetics, 119-133.
- BOZKURT, N. (2003). Üniversite Giriş Sınavı, Çağdaş Eğitim, Sayı: 296-Mart, Ankara.
- Council of Physical Education for Children (2004). Physical Education is Critical to a Complete Education. A Position Paper from the National Association for Sports and Physical Education.
- ÇAM, İ. (1999). Lise ve dengi okullarda spor motivasyonu ile beden eğitimi dersi motivasyonunun karşılaştırılması, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir.
- DALKIRAN, O., TUNCEL, F. (2007). Ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi dersinin seçmeli olarak işlenmesinin öğrenciler gözüyle değerlendirilmesi.

- Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. V(1), 37-42.
- DILORENZO, T.M., STUCKY-ROPP, R.C., WAL, J.S.V., GOTHAM, H.J. (1998). Determinants of exercise among children. Preventive Medicine. 27, 470-477.
- KOTAN, Ç., HERGÜNER, G., YAMAN, Ç. (2009). İlköğretim okullarında okuyan öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (Sakarya il örneği). Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3 (1),
- LINDQUIST, C.H., REYNOLDS, K.D., GOREN, M.I. (1999). Sociocultural determinants of physical activity among children. Preventive Medicine, 29, 305-312.
- MALINA, R.M. (2001). Physical activity and fitness: Pathways from childhood to adulthood. American Journal of Human Biology. 13:162-172.
- ÖZTÜRK, F. (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor, Bağırhan Yayinevi, Ankara.
- PETRAY, C.K. (1989). Organizing physical assessment (grades K-2): Strategies for the elementary physical education specialist JOPERD, 60(6), 57-60.
- SUNAY, Y. (1995). Ankara ilinde lise öğrencilerinin beden eğitimi dersinden beklentilerinin gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşleri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- U.S.Department of Health and Human Services. (1996). Physical Activity and Health: A Report of Health and Human Services, Centers for Disease Control and
- YENAL, T., ÇAMLIYER, H., SARACALOĞLU, A. (1999). İlköğretim ikinci devre çocuklarında beden eğitimi ve spor etkinliklerinin motor beceri ve yetenekler üzerine etkisi, gazi beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi, IV(3), 15-16.